

**ONTWAAKT
HATTEM**

Memo

ONDERWERP:

Bezuinigingen Muziekonderwijs Hattum vanaf 2026
(taakveld 5.3. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie, deelproject E10032-101 Muziekonderwijs)

DATUM:

30 april 2025

AAN:

College van B&W Hattum, Presidium en Auditcommissie

VAN:

de Christelijke Muziekvereniging te Hattum, Fanfarekorps Ons Genoegen Hattum, Muziekvereniging Ontwaakt Hattum

In deze memo wordt ingegaan op de door de gemeente Hattum voorgenomen bezuinigingen op de Subsidieregeling Muziekonderwijs, ingaande vanaf 2026. Een financiële uitwerking van dit voorstel – de aanleiding voor dit schrijven – is opgenomen in de financiële bijlage. Het doel van deze memo is drieledig: 1. het belang van het muziekonderwijs voor de gemeente Hattum onder woorden brengen, 2. de financiële impact en de gevolgen van de bezuinigingen inzichtelijk maken en 3. een voorstel doen dat voor onze muziekverenigingen haalbaar is.

Inleiding

In Hattum zijn al jarenlang drie muziekverenigingen actief: de Christelijke Muziekvereniging te Hattum (CMH) en Fanfarekorps Ons Genoegen hebben vorig jaar hun 125-jarig bestaan gevierd. Muziekvereniging Ontwaakt laat sinds 1931 van zich horen.

De verenigingen zijn van grote maatschappelijke betekenis voor de gemeente Hattum. Jaarlijks wordt medewerking verleend aan Nationale Feestdagen en gemeentelijke evenementen: op Koningsdag spelen we met de aubade op de markt en verzorgen we optredens bij zorgcentra De Bongerd en Hof van Blom. Tijdens de gemeentelijke dodenherdenking op 4 mei zorgen we voor trompettisten bij de monumenten en spelen we op de markt. Ook bij de Avondvierdaagse en de Sinterklaasintocht zijn we present. Dit zijn slechts enkele maatschappelijke voorbeelden. Iedere muziekvereniging heeft daarnaast een eigen concertagenda en muziekprojecten die bijdragen aan het aanbod van culturele activiteiten in Hattum, welke zorgen voor verbinding van Hattemers. In Hattum is sprake van een levendig muzikaal verenigingsleven!

Huidige subsidieregeling

De verenigingen hebben samen circa 250 leden waarvan ongeveer 70 jeugdleden (< 18 jaar) momenteel muzieklessen volgen. Om als volwaardig lid mee te kunnen spelen in het A-orkest (het grote orkest) is het noodzakelijk om muziekonderwijs te volgen. Zodoende is er voor de jeugdleden een leertraject om dat te kunnen realiseren. Aan de gemeente Hattum is geen muziekschool of andere (commerciële) partij verbonden die muziekonderwijs aanbiedt. In samenspraak met de gemeente Hattum organiseren de verenigingen daarom al jarenlang het muziekonderwijs zelf. Ongeveer 40% van de onderwijskosten komt voor eigen rekening van de verenigingen. Hierdoor kunnen wij de toetredingsdrempel laag houden voor elk kind dat belangstelling heeft voor muziek maken in verenigingsverband. Daarnaast zorgen de verenigingen voor een veilige omgeving waarin de muzieklessen worden gegeven en zorgen zij ervoor dat leerlingen in orkestvorm kunnen samenspelen.

Gevolgen ombuiging subsidieregeling

Met de voorgestelde bezuiniging van 2/3^e op het totaal van circa € 68.000 verwachten wij dat muzieklessen voor veel (ouders/verzorgers van) kinderen te duur worden, waardoor zij niet meer laagdrempelig lid kunnen worden – of blijven – van onze verenigingen. Uitgaande van de huidige situatie, zal volgens onze berekening circa 67% van de leselden voor rekening van de verenigingen komen. Deze kosten zullen grotendeels doorberekend gaan worden aan de (ouders/verzorgers van) leerlingen en zullen dan naar schatting minimaal € 925 (prijsspeil 2024) per jeugdlid per jaar gaan bedragen: dit is een toename van 189% (!) op de bijdrage van € 320 (prijsspijl 2024). Zie ook de financiële bijlage.

Korte termijn

Vooruitkijkend naar 2026/2027 zouden 70 à 80 leerlingen muzieklessen volgen. Op basis van de ombuiging zullen les gelden verhoogd moeten gaan worden naar € 92,50 per jeugd lid per maand (in juli en augustus worden geen les gelden geïncasseerd). Gezinnen met meerdere kinderen die muzieklessen volgen en gezinnen met een beperkt budget, zullen financiële keuzes moeten maken. Als verenigingen moeten wij (ouders/verzorgers van) leerlingen hier tijdig over inlichten. Wij voorzien dat dit leidt tot een sterke daling in het aantal leerlingen (> 50%). Deze daling veroorzaakt een te laag aantal leerlingen om in een orkestvorm te blijven oefenen en op te treden. Ook organiseren onze verenigingen diverse projecten die speciaal zijn ingericht voor de (schoolgaande) kinderen in Hattem, zoals Meer Muziek in de Klas, Trompetworkshops, scholenprojecten en het Muzieklab. Deze projecten hebben als doel kinderen te enthousiasmeren om muziek te gaan maken als onderdeel van hun persoonlijke ontwikkeling. Aan deze projecten kunnen kinderen gratis deelnemen. Met bovenstaand vooruitzicht in ogenschouw kan er voor die kinderen die graag muziek willen blijven maken in verenigingsverband, geen betaalbaar vervolg worden aangeboden. Ervaring in omliggende gemeenten – waar geen of een zeer beperkte subsidieregeling – leert dat het voor muziekverenigingen zeer lastig is om jeugdleden aan zich te binden. Dit heeft in het verleden zelfs tot opheffing geleid (bijvoorbeeld Ontspanning na Arbeid (ONA) Wapenveld). Soms is er ook sprake van een verborgen subsidie, waarbij gratis huisvesting wordt geboden, of dat (ouders/verzorgers van) leerlingen een subsidie ontvangen en niet de vereniging zelf. Daarnaast moeten wij ook in gesprek met de muziekdocenten die deze lessen verzorgen. Als er minder leerlingen overblijven, zullen ook minder muziekdocenten aangehouden kunnen worden. Dit veroorzaakt een krimp in de werkgelegenheid.

Middellange termijn

Op middellange termijn zal sprake zijn van een afname van het muzikale verenigingsleven in Hattem. Zo ontstaat een verarming van de maatschappelijke functie die de verenigingen vertegenwoordigen, waardoor het waarschijnlijk niet meer mogelijk is om muzikale medewerking te verlenen bij Nationale Feestdagen en evenementen. Er vinden geen (jeugd)optredens meer plaats in de zorgcentra in Hattem (waardoor een hiaat ontstaat in de sociale verbinding tussen jong en oud) en in de binnenstad (waardoor het cultureel aanbod in Hattem wordt beperkt). Kinderen en jongeren komen steeds moeilijker in aanraking met kunst en cultuur, en muziek maken wordt nog meer elitair. Deze vooruitzichten bedreigen de verenigingen in hun voortbestaan. Mochten de gemeentelijke ombuigingen doorgezet worden dan kan dat ertoe leiden dat de verenigingen genoodzaakt zijn om voor de muzikale bijdragen een financiële marktconforme vergoeding te vragen.

Voorstel muziekverenigingen

We zijn als verenigingen samen tot de volgende gedachten gekomen om een besparing te realiseren die voor onze verenigingen behapbaar is, zodat kinderen in Hattem de mogelijkheid blijven behouden om muziek te gaan maken in verenigingsverband en zodat het muzikale aanbod en verenigingsleven in Hattem behouden wordt.

Groepslessen: samenwerking intensiveren

Op dit moment zorgen we ervoor dat 70 jeugdleden lessen krijgen. Zij moeten allemaal een docent en huisvesting hebben. Alle leerlingen krijgen les van een op het conservatorium opgeleide muziekdocent en de lessen worden gegeven op één van onze locaties. De docenten zijn ZZP-ers met een academische opleiding aan het conservatorium. Zij factureren op basis van werkelijk ingezette lesuren, veelal een tarief van circa € 42,- per uur. Deze tarieven zijn dus inclusief reistijd, voorbereiding en administratietijd. Er is geen sprake van 'loze' uren. Er wordt door onze verenigingen – waar mogelijk – gebruik gemaakt van dezelfde docenten. Momenteel volgen de meeste jeugdleden individuele lessen, maar door intensivering van de samenwerking kan mogelijk worden toegewerkt naar vereniging-overschrijdende groepslessen (max. 3 leerlingen per groep). Ontwaakt heeft een eerste ervaring opgedaan met groepslessen en de ervaring tot nu toe is dat deze vorm voor jeugdleden die bugel of trompet spelen geschikt is. Voor jeugdleden die hebben gekozen voor saxofoon of slagwerk blijkt dat deze aanpak minder geschikt. De ervaring leert echter ook dat niet alle docenten geschikt zijn om groepslessen aan jonge kinderen te geven, waardoor voorgenoemde conclusies een vertekend beeld kunnen opleveren. Ook is deze vorm van opleiding alleen in de beginfase van muziekles geschikt en kan het langer duren voordat de leerling een bepaald niveau heeft bereikt. Op dit moment is het nog niet mogelijk om een besparing in euro's uit deze aanpak te filteren.

Vast bedrag per leerling en inperking aantal muzieklessen

Op dit moment worden 40 muzieklessen aangeboden op jaarbasis. Door het aantal lessen naar beneden te brengen, naar 32 lessen op jaarbasis, kan door onze verenigingen (20% per leerling) worden bespaard op de kostencomponenten huisvesting, docentkosten en instrumenten. De toekomstige subsidie zou uit een vast bedrag per leerling kunnen bestaan, om de kostencomponenten huisvesting en docentkosten (ten dele) te kunnen dekken. Voor de gemeente heeft dit ook als gevolg dat bij teruglopende aantallen leerlingen, het totale subsidiebedrag ook omlaag gaat. Toenemende leerlingenaantallen blijven echter ook tot de mogelijkheden behoren. Op basis van een vast bedrag weten verenigingen waar ze aan toe zijn en kunnen daar makkelijker beleid op maken dat met de (ouders/verzorgers van) jeugdleden gecommuniceerd kan worden.

Meer Muziek in de Klas

De eventuele financiële verplichting die Ons Genoegen en CMH betalen voor Meer Muziek in de Klas dient te vervallen.

Maximale haalbaarheid bezuiniging

Door samenwerking te intensiveren, het aantal lesweken te beperken en de bijdrage voor les gelden te verhogen naar € 438 (prijsspeil 2025, toename van > 20% voor (ouders/verzorgers van) leerlingen) is een **subsidieverlaging mogelijk van in totaal 25% tot 33%**. Het is zeer wenselijk om deze bezuiniging te spreiden over twee jaar (de helft in 2026 en volledig in 2027), om de toename in de kosten voor (ouders/verzorgers van) leerlingen geleidelijk te laten verlopen. Op deze manier kan de situatie voor onze verenigingen en voor (ouders/verzorgers van) leerlingen beter financieel vormgegeven worden, aangezien dit organisatorisch het een en ander vergt.

Ook gaan wij als verenigingen graag in overleg over een vereenvoudiging (qua haalbaarheid na doorwerking van de voorgestelde wijzigingen) van de criteria die zijn opgenomen in het huidige concept Subsidieregeling Gemeente Hattem 2026. Om bovenstaande voorstellen door te kunnen voeren dienen aanpassingen te worden gemaakt in het aantal lessen, de minimale lestijd en de soorten instrumenten. De drie verenigingen zullen de onderlinge samenwerking intensiveren om daarmee de kosten te doen dalen. De wijze waarop zij dat doen dient bij de verenigingen te worden belegd, zonder dat daar vanuit de subsidieregeling voorwaarden aan worden gesteld.

Slotwoord

Met bovenbeschreven voorstel zijn wij van mening dat wij een substantiële bijdrage doen aan de ombuigingsopdracht van de gemeente Hattem. Muziekonderwijs is van onschatbare waarde voor onze gemeenschap. Het verbindt mensen, stimuleert creativiteit en draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van jongeren. Dit is ook wetenschappelijk bewezen. De voorgenomen bezuinigingen van 67% zullen niet alleen de continuïteit van het muziekonderwijs in Hattem ernstig in gevaar brengen, maar ook de toekomst van onze verenigingen bedreigen.

Wij verzoeken de gemeente om de voorgestelde bezuinigingen te heroverwegen en een gematigde ombuiging van maximaal 30% door te voeren. Dit stelt ons in staat om de kwaliteit van het muziekonderwijs te waarborgen en de toegankelijkheid voor alle kinderen te behouden. Samen kunnen we ervoor zorgen dat Hattem een levendig muzikaal verenigingsleven blijft houden, waar iedereen van kan genieten.

Laten we samen werken aan een toekomst waarin muziekonderwijs blijft bloeien, zodat wij onze gemeente kunnen verrijken met onze muzikale activiteiten en onze gemeenschap – van jong tot oud – met elkaar verbinden.